

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Mfv.V.10.003/2024/7.

A tanács tagjai: Dr. Suba Ildikó a tanács elnöke

Dr. Tánczos Rita előadó bíró

Dr. Csesznok Judit Anna bíró

Dr. Orosz Árpád bíró

Dr. Varga Edit bíró

A felperesek: I. rendű felperes neve

(I. rendű felperes címe)

II. rendű felperes neve

(II. rendű felperes címe)

A felperesek képviselője:

Dr. Tárnok Cecília ügyvéd

(felperesek képviselőjének címe)

Az alperes: alperes neve

(alperes címe)

Az alperes képviselője:

alperes képviselőjének neve

(alperes képviselőjének címe;

ügyintéző: Dr. Pete Judit ügyvéd)

A per tárgya: kártérítési járadék folyósítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek

A csatlakozó felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:

Győri Ítéltábla

Mf.V.30.039/2023/6.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:

Tatabányai Törvényszék

52.M.70.096/2022/16.

Rendelkező rész

A Kúria a Győri Ítéltábla Mf.V.30.039/2023/6. számú jogerős ítéletét hatályon kívül helyezi; az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja a per fő tárgya, a perköltség, valamint az illetékviselés tekintetében;

az I. rendű felperes részére folyósított kártérítési járadék összegét 2020. április 1-től havi 257.173 (kétszázötvenhétezer-százhetvenhárom) forintra emeli fel;

kötelezi az alperest, hogy minden hónapban előre esedékesen a hónap 10. napjáig 257.173 (kétszázötvenhétezer-százhetvenhárom) forint kártérítési járadékot fizessen meg az I. rendű felperesnek;

a Kúria kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül a 2020. április 1. és 2023. május 31. közötti időszakra 3.956.256 (hárommillió-kilencszázötvenhétezer-kétszázötvenhat) forint lejárt járadékkülönbözet-tartozást fizessen meg az I. rendű felperesnek.

A Kúria a II. rendű felperes részére folyósított kártérítési járadék összegét 2020. április 1-től havi 540.185 (ötszáznegyvenezer-száznyolcvanöt) forintra emeli fel;

kötelezi az alperest, hogy minden hónapban előre esedékesen a hónap 10. napjáig 540.185 (ötszáznegyvenezer-száznyolcvanöt) forint kártérítési járadékot fizessen meg a II. rendű felperesnek;

a Kúria kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül a 2020. április 1. és 2023. május 31. közötti időszakra 8.496.116 (nyolcmillió-négyszázkilencvenhétezer-száztizenhat) forint lejárt járadékkülönbözet-tartozást fizessen meg a II. rendű felperesnek.

Az alperes 15 napon belül az I. rendű felperesnek 125.000 (százhuszonötezer) forint, míg a II. rendű felperesnek 270.000 (kétszázhetvenezer) forint első- másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget köteles megfizetni.

A Kúria kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára meg nem fizetett – 235.939 (kétszázharmincötezer-kilencszázharminckilenc) forint kereseti, 314.585 (háromszáztizennégyezer-ötszáznyolcvanöt) forint fellebbezési és 393.232 (háromszázkilencvenháromezer-kétszázharminckettő) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint az I. rendű felperes 1985-től állt munkaviszonyban az alperessel, illetve jogelődjével. Munkaviszonya 2010. április 7-én szűnt meg, ezt követően rokkantsági nyugdíjban részesült és részére az alperes baleseti egészségkárosodása miatt – 52%-os kármegosztás figyelembevételével – kártérítési járadékot folyósított, amelynek összege 2019-ben havi ... forint volt.

[2] A II. rendű felperes 1994. július 11-től állt munkaviszonyban az alperessel. 2014. január 15-én üzemi balesetet szenvedett, melynek következtében 23%-os egészségkárosodása alakult ki. A munkaviszonya 2015. június 20-án szűnt meg, a felperes az őt ért balesetből eredő kárigény érvényesítése iránt munkaügyi pert indított. A jogerős ítélet meghozatalát követően részére az alperes – kármegosztás nélkül, 100%-os mértékben – kártérítési járadékot fizetett, amelynek összege 2019-ben, havi ... forint volt.

[3] A járadékok felülvizsgálata során az alperes a 2020. március 31-én kelt levelében tájékoztatta a felpereseket, hogy az alperesnél 2019-ben átlagosan ...%-os, míg 2020-ban -...%-os munkabérváltozás történt. Erre tekintettel az I. rendű felperes járadékát havi 153.061 forintban, míg a II. rendű felperes járadékát havi 316.603 forintban állapította meg és részükre 2020. március 1-jétől ezen összegeket fizette meg.

[4] Az alperes a szakszervezettel 2017-ben megkötött megállapodásban 2019-re az átlagos éves bérfeljesztés mértékét ...%-ban határozta meg. Utóbb ebben az évben ...%-os tényleges bérnövekedés valósult meg. A tervezettet meghaladó mértékű bérnövekedés indoka többek között az volt, hogy az alperes a munkaszerződés módosítást elfogadó munkavállalók részére megállapodás alapján 2019 decemberében „egyéb bérként” juttatást fizetett, amelynek átlagos összege ... forint volt. Az alperes 2020-ban a munkavállalóinak „pandémiás állásidő” címén összesen ... forintot, „pandémia ügyelet készenlét” címén ... forintot, „pandémia gyermek” címen ... forintot, míg „bérmaradvány” címen ... forintot fizetett meg azzal, hogy ezen juttatásokban nem minden, hanem csak a jutatásra előírt feltételekkel rendelkező munkavállaló részesült.

[5] 2019-ben az alperesnél az egy főre eső átlagkereset ... forint, míg 2020-ban ... forint volt, így az alperesnél a bércsökkenés 2020. évben ...%-os mértékű volt a 2019. évi átlagkeresethez képest.

[6] Az alperes ... tevékenysége, továbbá a szervezeti egység, ahol a felperesek korábban dolgoztak 2017-ben megszűnt, ettől kezdődően a felperesek korábbi munkakörével azonos munkakörben az alperesnél nem dolgozott munkavállaló.

A felperesek keresete, az alperes ellenkérelme

[7] A felperesek keresetet terjesztettek elő, amelyben azt kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest 2020. április 1-jétől az I. rendű felperes esetében havi ... forint, míg a II. rendű felperes tekintetében havi ... forint kártérítési járadék továbbfolyósítására, továbbá marasztalja az alperest a perköltségben. Igényüket a munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 184. § (3) bekezdésére alapították, illetve vitatták az alperes által állított bércsökkenés tényét, valamint azt, hogy ez érintette őket. Ezen túl arra hivatkoztak, hogy a korábban megállapított és a munkavállalók által elfogadott járadékot a munkáltató egyoldalúan nem csökkenthette, mivel a jogszabály rendelkezése alapján a megállapított járadék módosítása csupán kérhető. E körben hivatkoztak a Kúria Mfv.VIII.10.091/2022/5., valamint az Mfv.VIII.10.137/2022/6. számú döntéseire. Állították, hogy az átlagkereset 2018-ról 2019-re ...%-kal emelkedett, míg a bércsökkenés 2019-ről 2020-ra ...%-os mértékű volt.

[8] Az alperes a keresetek elutasítását és a felperesek költségeiben való marasztalását kérte. Előadta, hogy a korábbi kollektív szerződés 2019. december 31-én megszűnt, a 2020. január 1-től hatályos új kollektív szerződésre tekintettel 2020. január 1-jétől eltérő bérszerkezet valósult meg, amelynek következtében a 2020. évi bérváltozás mértéke -...% volt azzal, hogy a munkavállalók munkaszerződését ennek megfelelően módosították. Előadta, hogy a felperesek járadékának csökkentésekor a 2019. évi ...%-os béremelkedést, valamint a 2020. évi ...%-os bércsökkentést együttesen értékelte összesen ...%-os bércsökkenés erejéig. A felpereseket a járadékváltozásról a jogszabályoknak megfelelően értesítette, illetve olyan helyzetbe hozta, mintha nem érte volna őket baleset.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

[9] Az elsőfokú bíróság az alperes által az I. rendű felperes részére folyósított kártérítési járadék összegét 2020. április 1-től havi 237.547 forintra emelte fel és kötelezte az alperest, hogy minden hónapban előre esedékesen a hónap 10. napjáig 237.547 forint kártérítési járadékot fizessen meg azzal, hogy az első felemelt járadékrészt 2023. június 10-ig köteles megfizetni, továbbá a 2020. április 1-től 2023. május 31. közötti időszakra számítottan 3.210.468 forint lejárt járadékkülönbözet-tartozást állapított meg, amelynek megfizetésére kötelezte az alperest.

[10] A II. rendű felperes részére folyósított kártérítési járadék összegét 2020. április 1-jétől havi 458.162 forintra emelte fel és kötelezte az alperest, hogy minden hónapban előre esedékesen a hónap 10. napjáig 458.162 forint kártérítési járadékot fizessen meg a II. rendű felperesnek azzal, hogy az első felemelt járadékrészt 2023. június 10-ig köteles megfizetni. Megállapította, hogy 2020. április 1. és 2023. május 31. közötti időszakra az alperesnek a II. rendű felperes felé 5.379.242 forint lejárt járadékkülönbözet-tartozása keletkezett, amelynek megfizetésére kötelezte a perköltség viselése mellett.

[11] Rögzítette, hogy a felperesek járadékának éves felülvizsgálata során az alperesnek a nála megvalósult átlagkereset-változást kellett alapul vennie. Hangsúlyozta, hogy a régi Mt. 184. §-a alapján a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 241. §-ára figyelemmel a munkáltató lényeges körülményeiben bekövetkezett változás esetén is kérhető a megállapított kártérítési járadék módosítása. Az elsőfokú bíróság határozata meghozatalakor figyelemmel volt a Kúria Mfv.VIII.10.091/2022/5. számú határozatában foglaltakra és megállapította, hogy a munkáltatónak nincs lehetősége arra, hogy a kártérítést egyoldalúan csökkentse, vagy megszüntesse abban az esetben sem, ha a felek peren kívül állapodtak meg a kártérítésben.

[12] A határozatban foglaltakra figyelemmel megállapította, hogy a kártérítési járadék folyósítása iránti perekben a bíróságnak tisztáznia kell, hogy a felpereseket milyen jövedelemveszteség érte azokhoz képest, akik a nyugállományba vonulásukig a felperesekkel azonos munkakörben munkaviszonyban álltak. Kifejtette, hogy önmagában az a körülmény, hogy a munkáltató jogellenesen szüntette meg egyoldalúan a felperesek járadékának folyósítását nem alapozza meg a kereseti kérelmüket, és a kártérítés módosítás feltételeinek fennálltát a bíróságnak vizsgálnia kell. Mivel a felpereseket foglalkoztató szervezeti egység időközben megszűnt, a régi Mt. 184. § (4) bekezdése értelmében az alperesnél ténylegesen megvalósult átlagos bérfejlesztést kellett irányadónak tekinteni, így a szakszervezettel kötött megállapodásban rögzített adatoknak nem volt jelentősége. Megállapítása szerint a „pandémiás állásidő”, a „pandémiás ügyelet és készenlét” címén kifizetett összegeket számításba kellett venni az átlagkereset változás mértékének meghatározásakor, a „pandémiás pótlék” azonban a 14 éven aluli gyermekek nevelésének segélyezésére szolgált, így az az átlagkereset mértéke meghatározásánál nem vehető figyelembe.

[13] Az alperes fellebbezése és a felperesek csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és az alperest a perköltség viselésére kötelezte. Megállapította, hogy a II. rendű felperes tekintetében tévesen alkalmazta az elsőfokú bíróság a régi Mt. rendelkezéseit, tekintettel arra, hogy a II. rendű felperest a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) hatálybalépését követően érte a baleset az alperesnél és munkaviszonya az Mt. hatálybalépését követően is fennállt, ezért esetében a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti rendelkezésekről és törvénymódosításokról szóló 2012. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Mth.) 2. § (1) bekezdése, illetve 10. §-a értelmében az Mt. rendelkezéseit kellett alkalmazni. Megállapította, hogy az ügy érdemét érintően az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések lényegi tartalmukat tekintve azonosak a régi Mt.-nek az elsőfokú bíróság által felhívott rendelkezéseivel, így az elsőfokú bíróság téves jogalkalmazása a II. rendű felperes vonatkozásában meghozott döntés tartalmára nem volt kihatással.

[14] Megállapította továbbá, hogy mind a régi Mt. 184. § (4) bekezdése, mind az Mt. 174. § (4) bekezdése alapján az alperesnél ténylegesen megvalósult átlagos éves bérfejlesztés mértéke volt az irányadó a járadék mértékének megállapításánál. Kifejtette, hogy az átlagos éves munkabérváltozás mértéke tekintetében nincs jelentősége annak, hogy a munkavállalók számára a munkabérként kifizetett juttatásokat milyen jogcímen és feltételekkel fizette meg az alperes, illetve annak mi volt a fedezete. Nem látott lehetőséget a bíróság arra, hogy az átlagos munkabérváltozás számítása során korrekciókat alkalmazzon, illetve bizonyos munkabér kifizetéseket figyelmen kívül hagyjon.

[15] A csatlakozó fellebbezések tekintetében utalt arra, hogy a Kúria iránymutatása alapján megállapítható, hogy önmagában az a körülmény, hogy a munkáltató egyoldalúan, a felek megállapodása nélkül csökkentette a korábbi megállapodáson alapuló járadékot és a csökkentés érvényesítése érdekében nem indított pert, illetve viszontkeresettel sem élt az ellene indított perben, nem eredményezi azt, hogy a felperesek igénye a korábbi megállapodáson alapuló járadékra megalapozott lenne, így annak további feltételét a bíróságnak vizsgálnia kellett.

A felülvizsgálati kérelem és csatlakozó felülvizsgálati kérelem

[16] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben azt kérték, hogy a Kúria azt az elsőfokú ítéletre is kiterjedően helyezze hatályon kívül és a kereseti kérelmüknek megfelelően marasztalja az alperest azzal, hogy a lejárt járadék összege az I. rendű felperes esetében ... forint, míg a II. rendű felperes vonatkozásában ... forint, továbbá kötelezze az alperest a perköltség viselésére.

[17] Érvelésük szerint a jogerős ítélet sérti a polgári rendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 237. § (5) bekezdését, 342. § (1) és (3) bekezdését, 204. § (1) bekezdését, 199. § (2) bekezdését, továbbá a régi Mt. 184. § (1) bekezdését, illetve a II. rendű felperes vonatkozásában az Mt. 174. § (1) bekezdését, illetve az Mt. 285. § (1) bekezdését, továbbá nem áll összhangban a Kúria Mfv.VIII.10.091/2022/5., illetve Mfv.VIII.10.137/2022/6. számú határozatában foglaltakkal.

[18] Érvelésük szerint a kártérítési járadék leszállítása a munkáltató munkaviszonnyal kapcsolatos igénye, amelynek érvényesítése tárgyában a régi Mt. 199. § (2) bekezdése, illetve az Mt. 174. § (1) bekezdése szerint a munkáltatónak kell munkaügyi vitát kezdeményeznie. Az alperesnek lehetősége lett volna akár külön perben, akár e perben viszontkereset formájában a megváltozott körülményekre hivatkozással a járadék összegének csökkentését kérni, azonban a Pp. 204. § (1) bekezdése szerinti viszontkeresetet nem terjesztett elő, így a járadék csökkentése érdekében nem fordult bírósághoz. Ennek ellenére az eljáró bíróságok vizsgálták a járadék csökkentésének feltételeit és ilyen kereseti, viszontkereseti kérelem nélkül csökkentették a korábban konszenzussal megállapított járadékot. Felülvizsgálati kérelmük szerint ez a Pp. 342. § (1) és (3) bekezdését sérti, hiszen az érdemi döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, az ellenkérelmen és a beszámítási kérelmen. Bár az alperes hivatkozott ellenkérelmében a megváltozott körülményekre, ez nem azonos a régi Mt. 184. § (1) bekezdése, illetve az Mt. 174. § (1) bekezdése szerinti bírósághoz fordulással.

[19] Állították továbbá, hogy a bíróságok helytelenül értékelték és értelmezték a Kúria felhívott, közzétett eseti döntéseit. Álláspontjuk szerint a hatályon kívül helyező határozatból nem vonható le az a következtetés, hogy a bíróságok a munkáltató bírósághoz fordulása nélkül vizsgálhatják és csökkenthetik a megállapított járadékot, kiüresítve ezzel a hivatkozott Mt. rendelkezéseket. Érvelésük szerint a bíróságok összekeverték a Pp. 199. § (2) bekezdése b) pontja szerinti ellenkérelem érdemi védekezését a Pp. 204. §-a szerinti viszontkeresettel, és kereseti kereseti kérelem nélkül döntöttek a járadék csökkentéséről, megszegve ezzel a Pp. 2342. § (1) bekezdésében foglaltakat. Állították, hogy a Kúria

hivatkozott eseti döntéseivel nem azt az iránymutatást kívánta adni a bíróságok számára, hogy a jogellenes munkáltatói magatartásnak (egyoldalú járadékcsökkenés) nincs jogkövetkezménye.

[20] Az alperes a csatlakozó felülvizsgálati kérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően helyezze hatályon kívül, hozzon a jogszabályoknak megfelelő új határozatot, a felperesek keresetét teljes egészében utasítsa el és marasztalja a felpereseket az első- és másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségekben. Másodlagos igénye arra irányult, hogy a Pp. 424. § (3) bekezdés második fordulata alapján a határozatokat hatályon kívül helyezve az ügyben eljáró elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára és állapítsa meg a felülvizsgálati eljárásban felmerült költséget.

[21] Érvelése szerint a jogerős ítélet sérti az Alaptörvény 28. cikkét, a Pp. 279. § (1) bekezdését, illetve a régi Mt. 5. § (1) bekezdését, 174. § (1) bekezdését, 177. § (1) bekezdését, 178. § (1) bekezdését és 184. § (1) bekezdését. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg, hogy 2018-ról 2019-re a ténylegesen megvalósult átlagos éves bérfejlesztés mértéke ...%-os volt. Kiemelte, hogy a bérváltozás tekintetében az üzemi tanáccsal kötött bér- és szociális megállapodás alapján valamennyi munkavállaló tekintetében ...%-os bérnövekedést érvényesített, így a felperesek esetében is ezt kellett volna figyelembe venni. Megjegyezte, hogy nem ismert olyan eljárás, amely szerint az átlagkereset-változást statisztikai kimutatás alapján kell meghatározni, ez ugyanis sérti az egyenlő bánásmód követelményét. Érvelése szerint az alperesnél ténylegesen munkát végző, egészségi állapotuk miatt jövedelempótló járadékban nem részesülő munkavállalókkal szemben nem érvényesülne az egyenlő bánásmód követelménye, ha a felperesek élethelyzetéhez hasonló helyzetben lévő volt munkavállalók magasabb arányú bérfejlesztésben részesülnének.

[22] Állította, hogy az átlagkereset-meghatározásánál a 2019. január 1-jén az alperesnél ténylegesen munkát végzőket lehet figyelembe venni oly módon, hogy az összehasonlításban a bázis az ő saját, 2018. évi átlagkeresetük lenne.

A Kúria döntése és jogi indokai

[23] A felperesek felülvizsgálati kérelme megalapozott, az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.

[24] Helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a II. rendű felperes vonatkozásában tévesen alkalmazta az elsőfokú bíróság a régi Mt. rendelkezéseit figyelemmel arra, hogy a II. rendű felperest az Mt. hatálybalépését követően érte baleset az alperesnél és munkaviszonya ezt követően is fennállt, így az Mth. 2. § (1) bekezdése, illetve 10. §-a értelmében rá az Mt. rendelkezései voltak az irányadók. Helytállóan állapította meg azt is, hogy mindez nem befolyásolta az ügy érdemi eldöntését figyelemmel arra, hogy a régi és a hatályos Mt.-nek a per elbírálása szempontjából irányadó rendelkezései lényegi tartalmukat tekintve megegyeznek.

[25] E perben nem volt vitatott a felek között az a tény, hogy az alperes baleseti járadékot fizetett a felpereseknek, amelynek összegét a munkáltatónál 2019-ben, illetve 2020-ban történt munkabérváltozásokra hivatkozva egyoldalúan csökkentette és 2020. március 1-jétől a korábbtól eltérő, alacsonyabb összegben fizette meg.

[26] Mind a régi Mt. 184. § (1) bekezdése, mind az Mt. 174. § (1) bekezdése lehetőséget biztosít arra, hogy a károsult vagy a munkáltató a kártérítés megállapítása után – amennyiben a körülményekben lényeges változás következik be – megállapított kártérítés módosítását kérje. A jogszabályi rendelkezésből következően tehát lehetőség van a kártérítési járadék módosítására, amelynek az a feltétele, hogy a felek arról megállapodjanak, vagy arról a bíróság döntsön. A kártérítés módja, időtartama, mértéke módosításáról a felek peren kívül is megállapodhatnak, azt közösen is módosíthatják, de arra is lehetőségük van, hogy a bíróságtól kérjék annak módosítását. Nincs lehetőség azonban arra, hogy a kártérítést a munkáltató egyoldalúan csökkentse, vagy megszüntesse. Erről vagy újabb megállapodást köthet, vagy a módosítás érdekében a bírósághoz kell fordulnia (Kúria Mfv.VIII.10.091/2022/5., Mfv.VIII.10.137/2022/6., Mfv.VIII.10.052/2023/6.).

[27] Ennek megfelelően amennyiben az alperes körülményeiben lényeges változás állt be, nem csökkenthette volna egyoldalúan a felpereseknek járó járadék összegét, arra csak a velük kötött megállapodás, vagy erre vonatkozó bírósági határozat alapján kerülhetett volna sor. A perbeli esetben a munkáltató által végrehajtott egyoldalú járadékcsökkenés jogellenességére figyelemmel a fizetendő járadék összegének felemelése és az elmaradt járadék megfizetése iránt a felperesek fordultak bírósághoz. Az alperes ellenkérelmében a felperesek keresete elutasítását, illetve a járadék összegének csökkentett mértékben történő megállapítását kérte, e körben azonban vizontkeresetet nem terjesztett elő.

[28] A fél ellenkérelmet (Pp. 199. §) terjeszthet elő, ha részben vagy egészben vitatja a felperes kereseti kérelmét és vizontkeresetet (Pp. 204. §), ha az elutasításon túl követelése van a felperessel szemben. A Pp. nem az ellenkérelem részeként kezeli az ellenkövetelés érvényesítését, a vizontkereset jogintézményét külön szabályozza, mivel ebben az esetben az alperes – hasonlóan a felpereshez – valamely, az anyagi jogon alapuló alanyi jogát érvényesíti a perben a felperessel szemben. Ennek megfelelően nemcsak arról kell döntenie a bíróságnak, hogy a felperest megilleti-e a keresettel érvényesített jog az alperessel szemben, hanem arról is, hogy az alperest megilleti-e a vizontkeresettel érvényesített jog a felperessel szemben. Az ellenkérelem ilyen igény előterjesztésére nem szolgálhat, abban csupán a kereset elutasítását kérheti a fél és ezzel kapcsolatos álláspontját fejtheti ki. Amennyiben az alperes a felperesek járadéka összegének csökkentését kívánta elérni, úgy ezzel kapcsolatos igényét a fent kifejtetteknek megfelelően a felperesekkel kötött megállapodás útján, vagy bírósághoz fordulva keresettel, vizontkeresettel érvényesíthette volna.

[29] Tévesen értelmezte a másodfokú bíróság a Kúria hivatkozott döntéseinek az iránymutatását a körben, hogy a munkáltatónak milyen eljárást kell követnie a járadék csökkentése érdekében. A hivatkozott eseti döntésekben a munkáltató többek között azt sérelmezte, hogy a bíróság megsértette a Pp. 237. § (5) bekezdésében írt anyagi pervezetésre vonatkozó rendelkezéseket, ezért a Kúria az adott ügyekben született jogerős ítéleteket az elsőfokú ítéletekre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és a perfelvételi tárgyalás megismétlésével az elsőfokon eljáró törvényszékeket új eljárásra és új határozat hozatalára utasította azzal, hogy a feleket a Pp. 237. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak teljesítésével

kell kioktatni. Ennek során a hivatkozott ügyekben lefolytatandó eljárásokban az alpereseknek az igény érvényesítése érdekében módja volt viszontkeresetet előterjeszteni a járadék csökkentése érdekében.

[30] A perbeli esetben az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében ilyen tartalmú jogsértést nem jelölt meg, így a Kúriának érdemben kellett döntenie a felülvizsgálati kérelemben, illetve csatlakozó felülvizsgálati kérelemben foglaltakról. Tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság túlterjeszkedve a kereseti kérelmen alperesi viszontkereset hiányában is döntött a járadék leszállításáról – sértve ezzel a Pp. 342. § (1) és (3) bekezdését –, a Kúria a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a kereseti kérelemnek megfelelően marasztalta az alperest.

[31] Mivel a felperesek felülvizsgálati kérelme megalapozott volt és az alperes igénye viszontkereset előterjesztése hiányában nem kerülhetett elbírálásra, a Kúria érdemben nem vizsgálta az alperesnek a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben az összegszerűség vonatkozásában előterjesztett érveit.

[32] Az alperes a pervesztességére tekintettel köteles a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján viselni a felperesek jogi képviseletével a felülvizsgálati eljárásban felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költséget.

[33] A költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdésének d) pontja alapján a per tárgyi költségfeljegyzési jogos volt, ezért a Pp. 101. § (1) bekezdése, illetve Pp. 102. § (1) bekezdésére figyelemmel az alperes köteles megfizetni az eljárási illetéket.

[34] A Kúria tájékoztatja az alperest, hogy a terhére megállapított meg nem fizetett illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie és a megfizetés során közleményként fel kell tüntetnie: a Kúria megnevezését, a Kúria jelen határozatának számát (Mfv.V.10.003/2024/7.) és az adóazonosító jelét.

[35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdés b) pontja alapján tárgyaláson bírálta el.

[36] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

Budapest, 2024. április 10.

Dr. Suba Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró, dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró, dr. Orosz Árpád s.k. bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró